

СОДЕРЖАНИЕ

ПАТРИАРШИЕ ЭНЦИКЛИКИ И ГРАМОТЫ БЛАГОСЛОВЕНИЯ

- Послание **ЕГО СВЯТЕЙШЕСТВА ГАРЕГИНА II, ВЕРХОВНОГО ПАТРИАРХА И КАТОЛИКОСА ВСЕХ АРМЯН**, по случаю праздника Святого Рождества и Богоявления Господа нашего Иисуса Христа. 5

ПРОПОВЕДИ

- Проповедь **ИЕРОМОНАХА ГРИГОРА МИНАСЯНА**, произнесенная во время Св. Литургии в Первопрестольном Святом Эчмиадзине 9
- Проповедь **ИЕРОМОНАХА АСОГИКА КАРАПЕТЯНА**, произнесенная во время Св. Литургии в Первопрестольном Святом Эчмиадзине 14
- Проповедь **АРХИМАНДРИТА АНДРЕАСА ЕЗЕКЯНА**, произнесенная во время Св. Литургии в Первопрестольном Святом Эчмиадзине по случаю праздника Наречения имени Иисуса Христа 20

РЕЛИГИОВЕДЕНИЕ

- АРСЕН ШАГИНЯН** — Еще раз об упоминаемом армянским епископом VII века Себэосом Персидском синоде 24
- АРХИМАНДРИТ МАТЕОС ДЖУГАЕЦИ** — Проповедь о свойствах веры, о слове «Итак, всякого, кто слушает слова Мои эти и исполняет их, уподоблю человеку благоразумному, который построил дом свой на камне». 46
- ЕПИСКОП ДАНИЕЛ ФИНДИКЯН** — «Закрытая» Литургия: *Вопрос о завесе алтаря в Великий пост в Армянской Апостольской Церкви* 69

ИСТОРИКО-ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ

- ВАЗГЕН АХОЯН** — Турецкие преступные действия против Армянской Апостольской Церкви в 1920—1921 гг. 80

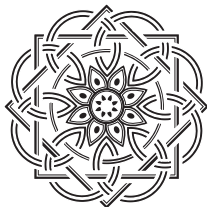
- ԱՅԱԳ Ա. ԱՐՄԻՅՈՅԱՆ** — Тема геноцида армян и армянский вопрос на страницах журнала «Эчмиадзин» в 1944–1999 гг. 96
- ԻԵՐՈՄՈՆԱԽ ԱՏՕԳԻԿ ԿԱՐԱՔԵՏՅԱՆ** — Отношения Первопрестольного Святого Эчмиадзина и Ватикана после Великой Отечественной войны (1945–1954 гг.) 109

ՏՕՕՑՇԵՆԻՅԱ

- ՇԱՎԱՐՇ ԱԶԱՏՅԱՆ** — Отношения монголов и киликийского армянского царства по данным мартиролога Григория Карнеци. 128

ՐԵՇԵՆԶԻՅԻ. ԲԻԲԼԻՕԳՐԱԲԻՅԱ

- ԱՅԵՏԻՏ ԱՐՄԻՅՈՅԱՆ, ԱՐՄԱՆ ՄԱԼՈՅԱՆ, ՆԱՐԻՆԵ ՕԳԱՆԵՏՅԱՆ** —
Ценный труд о роли Святого Эчмиадзина в армянской освободительной
борьбе XVI–XVII веков 149

CONTENTS

PONTIFICAL ENCYCLICALS, LETTERS OF BLESSING

Message of HIS HOLINESS KAREKIN II, CATHOLICOS OF ALL ARMENIANS , on the occasion of the feast of Nativity and Theophany of our Lord Jesus Christ	5
--	---

SERMONS

Sermon delivered by HIEROMONK GRIGOR MINASYAN during the Divine Liturgy celebrated at the Cathedral of Holy Etchmiadzin	9
Sermon delivered by HIEROMONK ASOGHIK KARAPETYAN during the Divine Liturgy celebrated at the Cathedral of Holy Etchmiadzin	14
Sermon delivered by ARCHIMANDRITE ANDREAS YEZEKYAN during the Divine Liturgy celebrated at the Cathedral of Holy Etchmiadzin on the occasion of the feast of the Holy Name of our Lord Jesus Christ	20

RELIGIOUS STUDIES

ARSEN K. SHAHINYAN — Once again on the Persian Synod mentioned by Sebēos, Armenian Bishop of the 7 th century	24
ARCHIMANDRITE MATTHEOS OF JULFA – Sermon on the characteristics of faith, on Mt. 7.24, “Therefore whosoever heareth these sayings of mine, and doeth them, I will liken him unto a wise man, which built his house upon a rock.”	46
BISHOP DANIEL FINDIKIAN — “Closed” or “Veiled” Liturgy: the question of the altar curtain during Great Lent in the Armenian Church	69

HISTORICAL-PHILOLOGICAL STUDIES

VAZGEN HAKHOYAN — Turkish criminal actions against the Armenian Apostolic Church in 1920–1921	80
--	----

AVAG A. HARUTYUNYAN – The Armenian Genocide and the Armenian Issue in the pages of “Etchmiadzin” magazine from 1944 to 1999. 96

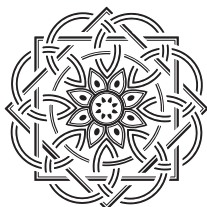
HIEROMONK ASOGHIK KARAPETYAN – Relations between the Mother See of Holy Etchmiadzin and the Vatican after the Great Patriotic War (1945–1954) 109

ESSAYS

SHAVARSH AZATYAN – The Mongols and the Armenian Kingdom of Cilicia according to the Martyrdom of Grigor Karnets՝i. 128

LITERARY REVIEW

AVETIS HARUTYUNYAN, ARMAN MALOYAN, NARINE HOVHANNISYAN – A valuable work on the role of Holy Etchmiadzin in the Armenian liberation struggle of the 16th–17th centuries 136

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿՆԵՐ. ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ԳՐԵՐ

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

պատգամը մեր Տէր Յիսուս Զրիստոսի Սուրբ Ծննդեան
և Աստուածայայտնութեան տօնի առիթով. 5

ՔԱՐՈՉԽՕՍԱԿԱՆ

Տ. ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԴՅ ՄԻՆԱՍԵԱՆԻ քարոզը՝ խօսուած Ս. Էջմիածնի
Մայր Տաճարում մատուցուած Ս. Պատարագին 9

Տ. ԱՍՈՂԻԿ ԱՐԴՅ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ քարոզը՝ խօսուած Ս. Էջմիածնի
Մայր Տաճարում մատուցուած Ս. Պատարագին 14

Տ. ԱՆԴՐԵԱՍ ՎՐԴ. ԵՉԵԿԵԱՆԻ քարոզը՝ խօսուած Մայր Տաճարում մեր
Տիրոջ՝ Յիսուս Զրիստոսի անուանակոչութեան տօնի առիթով մատուցուած
Ս. Պատարագին. 20

ԿՐՕՆԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԱՐՍԷՆ ԾԱՀԻՆԵԱՆ – Դարձեալ Է. դարի Սերէոս եպիսկոպոսի յիշատակած
պարսից եկեղեցաժողովի մասին. 24

ՄԱՏԹԷՈՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԶՈՒՂԱՅԵՅԻ – Քարոզ հաւատքի յատկութիւններուն
մասին, այն խօսքին մասին, որ կ’ըսէ. «[Ով որ իմ այս խօսքերս կը լսէ ու կը
կատարէ զանոնք], կը նմանի իմաստուն մարդու մը, [որ իր տունը ժայռի վրայ
շինեց]». 46

ԴԱՆԻԷԼ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՖԸՆՏԸԳԵԱՆ – «Փակ» կամ «Գոց» Պատարագ.
Մեծ պահոց փակ վարագոյրի հարցը Հայ Առաքելական Եկեղեցում 69

ՊԱՏՄԱԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՎԱԶԳԷՆ ՀԱԽՈՅԵԱՆ – Հայ Առաքելական Եկեղեցու դեմ թուրքական հանցաւոր գործողութիւնները 1920–1921 թթ. 80

ԱԲԱԳ Ա. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ – Հայոց ցեղասպանութիւնը եւ Հայկական հարցը «Էջմիածին» ամսագրի էջերում 1944–1999 թուականներին 96

ԱՍՈՂԻԿ ԱԲՂՅ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ – Հայրենական մեծ պատերազմից յետոյ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի եւ Վատիկանի առնչութիւնները (1945–1954 թթ.) 109

ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

ՇԱԲԱՐՇ ԱԶԱՏԵԱՆ – Մոնղոլներն ու Կիլիկիայի հայկական թագաւորութիւնը՝ ըստ Գրիգոր Կարնեցու վկայարանութեան 128

ԳՐԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ. ՄԱՏԵՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ԱԵՏԻՍ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ, ԱՐՄԱՆ ՄԱՆՈՅԵԱՆ, ՆԱՐԻՆԷ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ – Արժեքաւոր աշխատութիւն ԺՁ.–ԺԷ. դարերի հայ ազատագրական պայքարում Սուրբ Էջմիածնի դերի մասին 136

